

SOLON (638-559i.Hr)

Politician si legiuitor athenian, considerat fondatorul democratiei atheniene. Nascut dintr-o familie nobila, ca tanar s-a angajat in comertul extern, castigand experienta valoroasa. In timpul vietii sale, o criza a aparut in conditiile economice si sociale din Grecia. Stapanea o depresiune agricaturala, si multi athenieni liberi, mici agricultori care nu si-au putut plati datoriile au fost vanduti ca sclavi. In 594 i.Hr., Solon a fost ales arhonte, pentru a reforma conditiile aspre. Solon a facut o noua impartire a cetatenilor Athenei, pe baza de avere, dupa cantitatea de grau, inlocuind astfel criteriul gerontocratiei (dupa origine) cu criteriul timocratiei (dupa avere);

Solon a infiintat “consiliul celor 400” numit bule si un tribunal popular numit heliaia diminuand puterile areopadului;

CLISTHENE (sec.VI i.Hr)

Om politic athenian, autor al unor reforme initiate in 507 i.Hr.: impartirea populatiei Atticii dupa criteriul teritorial, infiintarea “consiliului celor 500”, instituirea ostracismului; care au pus bazele democratiei sclavagiste in Athena.

PERICLE (490-429 i.Hr)

Om politic athenian, conducator al partidei democratice. Sub conducerea lui (445-429 i.Hr), democratia sclavagista cunoaste apogeul dezvoltarii, Athena devenind centrul economic, politic si cultural al lumii grecesti. Protector al artelor si stiintelor. In timpul sau a inceput Razboiul Peloponesiac (431-404 i.Hr.), pricinuit de ciocnirea de interese dintre Liga de la Delos si Liga peloponesiaca.

ESCHIL (525-456 i.Hr.)

Dramatist grec, printre primii mari dramaturgi ai Athenei. Ca predecesor al lui Sofocle si Euripide, este numit parintele tragediei grecesti. S-a nascut la Eleusis, langa Athena. A luptat cu succes impotriva persilor la Marathon in 490 i.Hr., la Salamis in 480 i.Hr. si la Palateea, anul urmator. A scris mai mult de 90 de tragedii. Tragediile sale, jucate prima data in anul 500 i.Hr., erau prezentate ca trilogii. Se cunosc titlurile a aproape 80 din tragediile sale dar numai 7 au supravietuit. Cea mai veche tragedia a sa este “Persii”. Alte tragedii: “Cei 7 contra Tebei”, “Prometeu inlantuit”, “Rugatoarele”. Este autorul trilogiei “Orestia”, singura trilogie pastrata in intregime din Antichitate. A introdus al II-lea actor.

SOFOCLE (496-406 i.Hr.)

Unul dintre cei mai mari dramaturgi ai Athenei antice. A compus mai mult de 100 de piese din care s-au pastrat 7 intregi si fragmente din alte 80-90. Tragedii: “Antigona”, “Oedip la Colonos”, “Oedip rege”, “Electra”, “Ajax”. A infatisat tragedia barbatului.

EURIPIDE (480-406 i.Hr.)

Dramaturg grec. S-au pastrat tragediile: “Medeea”, “Ancesta”, “Andromaca”, “Ifigenia in Aulida”. A fost legat de sensibilitatea feminina infatisand tragedia femeii.

ARISTOFAN (448-385 i.Hr.)

Scenarist athenian, considerat unul dintre cei mai mari autori de comedii din istoria literara. Dintre comediiile sale s-au pastrat: “Norii”, “Viespiile”, “Broastele”, “Cavalerii”.

TUCIDIDE (460-400 i.Hr.)

Istoric grec cunoscut pentru lucrarea sa “Razboiul peloponesiac”, conflict la care a luat si el parte. Aceasta opera l-a adus titlul de unul dintre cei mai importanti istorici ai antichitatii.

THALES DIN MILET (625-546 i.Hr.)

Filozof grec, nascut in Milet. Fondatorul Scolii din Milet, cu care incepe propriu-zis gandirea filozofica europeana. A considerat apa ca principiu al tuturor lucrurilor. I se atribuie teorema care ii poarta numele si prezicerea eclipsei de soare din anul 585 i.Hr.

SOCRATE (469-399 i.Hr.)

Filozof athenian. Precursor al idealismului obiectiv. A fost condamnat la moarte sub acuzatia nedreapta de corupere a tineretului athenian. Intrucat nu a lasat nimic scris, expunandu-si ideile in cadrul unor convorbiri, doctrina lui constituie pana astazi obiectul unor controverse. A orientat gandirea filozofica spre subiect, spre om, spre problemele gnoseologice si morale. Considera ca adevarul poate fi descoperit prin reflectie filozofica si prin maieutica. Dupa marturia lui Aristotel, principalele contributii ale lui Socrate ar fi teoria conceptului si teoria reductiei, pe care insa le-a aplicat exclusiv in domeniul meditatiei etice. A avut numerosi discipoli printre care Platon, Antistene, Aristip si Xenofon.

PLATON (427-347 i.Hr.)

Filozof athenian. Unul dintre cei mai mari ganditori ai antichitatii. A intemeiat la Athena scoala filozofica numita Academia. Discipol al lui Socrate, care apare ca purtatorul lui de cuvint in dialogurile sale. Adevarata realitate o constituie, dupa Platon, Ideile sau Formele, esente inteligibile, constituind o existenta in sine in afara spatiului si timpului. Copiile sau umbrele degradate ale Ideilor ar fi lucrurile din realitatea sensibila. Acestea din urma, fiind intr-o continua curgere, devenire, nu au deplina realitate, nu pot fi obiect al stiintei, ci numai al “opinieii”. Adevarata stiinta se intemeiaza pe “reamintirea” Ideilor, pe care sufletul nemuritor al omului le-ar fi contemplat intr-o existenta anterioara. In ciuda fondului sau idealist, teoria platoniana a Ideilor contine o gandire dialectica pretioasa. Platon a pregatit terenul

pentru constituirea logicii ca stiinta de catre Aristotel. Conceptia filozofica a lui Platon constituie fundamentul unei utopii sociale aristocratice.

HOMER

Conform traditiei grecesti, Homer a fost un poet orb, nascut in Ionia, dar revendicat de mai multe cetati. In secolul al VIII-lea, cand se presupune ca a trait, el a prelucrat numeroase cantece referitoare la expeditia aheilor impotriva Troiei si a compus doua epopei, Iliada si Odiseea, insumand peste 27.000 de versuri. Astazi se stie ca lungi poeme, care povesteau faptele de arme ale aheilor, in care adesea interveneau zeii si zeitele, erau transmise din generatie in generatie de cantaretii ambulanti numiti aezi. Aceste cantece au fost asamblate de catre Homer, intr-o conceptie unitara, in cele doua poeme. In secolul trecut, existenta lui Homer a fost pusa sub semnul intrebării, desi vechii greci nu s-au indoit niciodata de acest fapt.

HERODOT

Herodot (484-429 i.Hr.) s-a nascut in anul 484 i.Hr., la Halicarnas, oras situat pe tarmul vestic al Asiei Mici. El apartinea inaltei aristocratii ionice din aceasta regiune. A primit o educatie aleasa pe care si-a completat-o cu studii superioare la Athena, in domeniul literaturii, istoriei si filosofiei. Din motive politice a fost nevoit sa paraseasca Halicarnasul. In perioada care a urmat a efectuat numeroase calatorii pe un spatiu foarte intins. A vizitat Egiptul si nordul Africii, Siria, Persia si orase grecesti de pe tarmul Marii Negre. A fost unul dintre colonistii greci care s-au asezat pe ruinele orasului Sibaris, distrus in 441 i.Hr. de colonia rivala Crotona. In noul oras intemeiat, Thurioi, si-a gasit sfarsitul in anul 429 i.Hr.

Opera sa, "Istorii", impartita mai tarziu de invatatii din Alexandria in noua carti, este prima lucrare demna de acest titlu. Ea s-a intemeiat pe cercetari intreprinse in acest sens. Este prima lucrare care are un subiect unic, razboaiele greco-persane, in ciuda multor digresiuni pe care le face autorul. Herodot depaseste modestele cronici locale si speculatiile genealogice ale predecesorilor. De aceea, a fost numit "parintele istoriei".

PHIDIAS

Phidias este primul mare nume din istoria sculpturii. S-a nascut la Athena in jurul anului 500 i.Hr. si a fost prietenul lui Pericle. Datorita acestei prietenii dar mai cu seama datorita geniului sau artistic, I s-au incredintat proiectarea si realizarea templului de pe Acropole. Lucrarile care I-au adus celebritatea sunt: statuia lui Zeus din Olimpia si statuia Atenei din Partenon. Prima statuie il reprezenta pe Zeus stand pe tron si este considerata una din cele sapte minuni ale lumii antice. Statuia zeitei Atena, inalta de 10 metri, o infatiseaza pe aceasta in echipament razboinic si cu coif pe cap. Statuia este animata de conceptia superioritatii ratiunii si de aspectul monumental.

Phidias, supranumit “facatorul de zei”, a fost considerat creatorul fiintei desavarsite, prin realizarea unei armonii ideale intre frumusetea fizica si cea morala.

ALEXANDRU MACEDON

S-a nascut la Pella, capitala Macedoniei si a mostenit de la tatal sau, Filip al II-lea, o inteligenta scipitoare, energie si indrazneala in momentele grele, iar de la mama sa, Olimpiada, dorinta de glorie. Pana la varsta de 13 ani a primit o educatie spartana, dupa care, impreuna cu alti copii de vita nobila, l-a avut ca profesor pe celebrul filosof Aristotel. Instruit si aruncat de timpuriu in lupte, el a fost pregatit sa ia conducerea regatului dupa moartea tatalui sau si sa-I indeplineasca visul: cucerirea Asiei. Aceasta intentie l-a fost intarita de intamplarea de la Gordion, caci un oracol prevestise ca va deveni stapanul Asiei cel ce va dezlega nodul care leaga jugul de protapul carului de lupta, manat odata de legendarul rege Gordios. Dupa mai multe incercari nereusite, Alexandru a scos sabia si l-a taiat, implinind astfel profetia oracolului. Era iubit de soldati, deoarece ducea aceeaasi viata simpla ca si ei: se antrena cu ei, manca aceeaasi hrana, dormea alaturi de ei. Dar indelungatele expeditii, adoptarea obiceiurilor si vestimentatiei persane, casatoriile mixte, au facut sa scada afectiunea cu care era inconjurat. Toate acestea, dar in primul rand campaniile extenuante, au nemulțumit pe toata lumea, astfel incat moartea sa subita a lasat unele semne de intrebare. In cei 11 ani de expeditii in Orient a parcurs peste 20 000 de kilometri, fara sa fi pierdut nici o singura batalie, a construit peste 70 de orase, dintre care multe ii poarta numele. A capatat o fama fara egal, fiind supranumit “cel Mare”.